

академик проф. др h.c.

Ђорђе Лазаревић (1903 – 1993)
дипломирани грађевински инжењер

Академик проф. Ђорђе Лазаревић је, у својој личности, сјединио инжењера-пројектанта ствараоца, по генетској линији изванредног градитеља, луцидног свестраног истраживача, научника и педагога. Творац је и главни протагониста савремене школе бетонских конструкција на ондашњим југословенским просторима. Пресудно је утицао на стварање, у свету познате, *Београдске конструкторске школе*. Сматра се, заједно са проф. Б. Кујунџићем, утемељивачем Механике стена код нас, са великим доприносом развоју ове научне дисциплине у светским размерама. По ономе што је урадио, за 65 година професионалног рада у науци и струци, Ђорђе Лазаревић представља великана грађевинског конструкторства и уопште великана неимарства 20. века, не само код нас, већ и у свету.

Слика 1. Ђорђе Лазаревић

Биографски подаци

Ђорђе Лазаревић се родио на почетку 20. века, 15. марта 1903. године на Власини, у земљорадничкој породици, од оца Михаила и мајке Гине. После завршеног првог разреда основне школе у Ристовцу, прелази у Сурдулицу где завршава други и трећи разред, а четврти разред ђацима је "поклоњен" због Балканских ратова 1912-1913. Први разред (ниже) гимназије завршава у Нишу 1914. као ратом ометени основац.

После четворогодишње паузе (због рата), он наставља школовање у Пироту, уписујући се одмах у трећи разред гимназије, уз полагање допунских испита. Четврти и пети разред завршава у једној школској години, шести полаже у току летњег распуста. Седми и осми разред гимназије завршава редовно, да би шк. 1921/22. године положио велику матуру, са одличним успехом. Шк. 1922/23. године уписује се на Грађевински одсек Техничког факултета у Београду, да би, 15. фебруара 1927. године, дипломирао, са бриљантном оценом, као први у рангу.

Убрзо по дипломирању запошљава се у познатој Прашкој фирми *Матија Блеха - архитект* - филијала у Београду, а затим, у септембру 1927. одлази на одслужење војног рока у Марибор, у школу резервних официра. Након тога враћа се у ову престижну грађевинску фирму, где постаје самостални конструктор. Године 1934. постаје овлашћени грађевински инжењер и саветодавни инжењер југословенских железница, а убрзо и стални експерт Секције за грађење Савског пристаништа и руководилац конструктивног бироа "СИЛОС АД", тада најјаче пројектне организације у Југославији. Неколико година пред рат отвара сопствени пројектни биро. Време Другог светског рата провео је, као заробљени југословенски официр, у логору у Немачкој.

По повратку у земљу, 1945. године, активно се укључује у изградњу ратом порушене земље. Оснива пројектни завод Министарства грађевина Србије, чији је био и први директор. Ванредни професор за конструкције на Архитектонском одсеку Техничког факултета у Београду постаје 1947. године, а по оснивању Техничке велике школе, 1948., у истом звању, прелази на Грађевински факултет за предмет Бетонске конструкције, где 1950. године постаје редовни професор. За дописног члана САНУ изабран је 1955, а за редовног 1958. године. Почасни доктор Универзитета у Београду постао је 1971. године. Био је први послератни председник Савеза инжењера и техничара Југославије и први председник Савеза инжењера и техничара Србије, први председник Друштва грађевинских конструктора Југославије. Добитник је највише југословенске награде АВНОЈ-а, Републичке Седмојулске и Октобарске награде Београда. Био је носилац великог броја високих одликовања и признања.

По сили закона 1973. године је пензионисан. Умро је у Београду 1993. године.

Стручна и друштвена делатност

Почетак своје врло плодне стручне делатности, инжењер Лазаревић везује за Прашку фирму *Матија Блеха-архитект* - филијала у Београду. Већ у периоду пре Другог светског рата Ђорђе Лазаревић је познат и признат конструктор, истраживач и научник. У овом периоду, посебно од 1934. године, када је постао овлашћени пројектант, он је конструктор већег броја врло значајних објеката у строгом центру Београда, као и више елегантних бетонских мостова. Поменимо само неке: биоскоп *Сити*, касније *Космај*, хотел *Мажестик* са балетски лаким куполама изнад бар сале (слика 2), робна кућа *ТА-ТА*, касније *Београд*, где је први пут у нас примењен армиранобетонски скелетни систем. Енциклопедијски незаобилазна палата *Албанија* (архитектура: арх. М. Прљевић) дуго времена је била највиша зграда од армираног бетона у југоисточној Европи, слика 3. Конструкторско мајсторство, оригиналност, смелост и интуиција младог инжењера Лазаревића, и спрега са инжењерском

науком, који су притом дошли до пуног изражаја код инжењера Лазаревића, представљали су недостижне домете и у тада технички много развијенијим земљама.

Слика 2. Хотел Мажестик (1937)

Слика 3. Палата Албанија (1939)

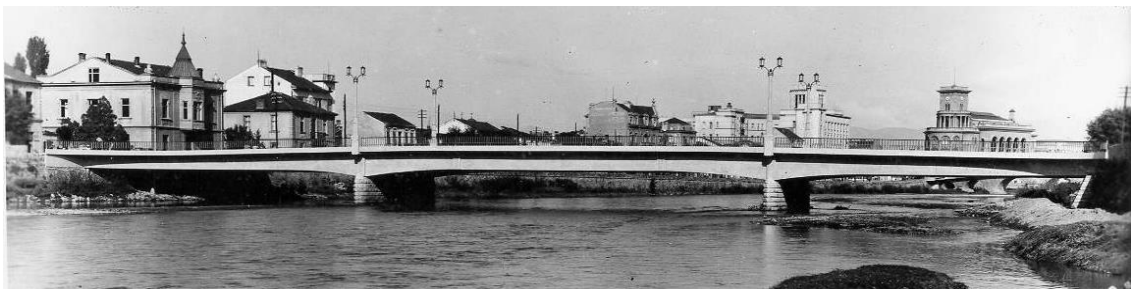
Радом *"Einige Einzelheiten über die Konstruktion von Eisenbetonbrücken großer Spannweiten"*, објављеним 1939. у тада најугледнијем немачком часопису *"Beton und Eisen"*, поставља темеље данашњег, у свету опште прихваћеног поступка конзолног грађења бетонских мостова великих распона (без скеле). Овим радом, Ђорђе Лазаревић је задужио градитеље мостова целог света.

Други светски рат провео је у заробљеничком логору у Оснабрику у Немачкој, где са својим истомишљеницима окупља, не само грађевинске и архитектонске инжењере и техничаре логораше, већ и људе других струка, па и оне без струке који су желели да стекну и прошире знања из грађевинарства на овом својеврсном универзитету. Држи им предавања, припрема их за будуће градитеље ратом порушене земље, организује техничку изложбу привреде *Нове Југославије*. Као најугледнији логораш, постаје председник Југословенског савеза техничких друштава (Техничког савеза) и председник Југословенског друштва грађевинских инжењера и архитеката логора.

По доласку из заробљеништва у ослобођену земљу, Ђорђе Лазаревић, као афирмисани стручњак, истакнути научник и доказани антифашиста и велики патриота, одмах се укључује у обнову порушене домовине. Постаје директор Пројектног завода Србије, Главни конструктор Новог Београда, главни експерт-саветник Министарства грађевина и Министарства електропривреде, члан Савета за грађење мостова у Београду - Савског у Бранковој и моста преко

Дунава за Панчево, затим консултант и саветник великих грађевинских фирми високоградње, мостоградње, хидротехничких и других објеката.

Пројектовао је и извео преко 20 високих димњака, конструисаних и прорачунатих по сопственим теоријским анализама и искуственим запажањима. Аутор је *система далеководних стубова (систем Лазаревић)* од армираног бетона, који је примењиван у Србији и Македонији, а највише у Бугарској. Његови мостови, изузетне лепоте, оригиналности и рационалности, остају трајне драгоцености нашег градитељства, као што су два *моста преко Вардара у Скопљу*, слика 4, и *мост преко Нишаве у Нишу*, слика 5. Армиранобетонски мост у Нишу, као првонаграђено решење на југословенском конкурс, саграђен 1960. године, са хибридним системом, који истовремено ради и као греда и као лук, са регулисаним крајњим и средњим (косим) ослоначким реакцијама, (распони 14,0+68,0+14,0 м) представља оригинално решење.

Слика 4. Мост преко Вардара у Скопљу (1939)

Слика 5. Друмски армиранобетонски мост преко Нишаве у Нишу (1960)

Када је реч о нашим значајним мостовима, треба истаћи да је Ђорђе Лазаревић учествовао као члан жирија (најчешће као председник) или као члан комисија, консултант, ревидент, експерт у току грађења, за реализацију више мостова и значајних објеката. То се пре свега односи на: Мост преко Дунава на путу Београд-Панчево, Мост *Газела* преко Саве у Београду, *Железнички мост* са косим вешаљкама, такође преко Саве у Београду, Мост *Слобода* преко Дунава у Новом Саду и др. Такође и при реализацији зграде бившег *ЦК, Авалског торња, Спортско рекреативног центра 25 мај, Београђанке* и др. имао је видног учешћа, било као експерт-консултант, ревидент и сл. Готово и да не постоји значајнији инжењерски објекат у Србији (па и делом у претходној Југославији), изведен после II Светског рата, у коме нису уткане његове идеје, савети, препоруке, експертисе.

Био је први председник *Друштва инжењера и техничара Србије* (1945), и први председник *Савеза друштава инжењера и техничара Југославије* (1946). Тада је покренуо и часопис *Техника*, као орган овога Савеза, који излази и данас. Свеукупни стваралачки рад допринео је да, 1958. године, на Другом конгресу *Југословенског друштва грађевинских конструктора* у Опатији, Ђорђе Лазаревић постане његов први председник.

Поље његовог интересовања било је велико. Немирног стваралачког духа, није се мирио са многим појавама у грађевинарству, и у друштву уопште, које не доприносе развоју и унапређењу науке, технике, привреде, културе, универзитетске наставе. Отуда треба разумети његово често појављивање у стручним часописима, на симпозијумима и другим стручним скуповима, па и у дневној штампи (на пример *Политика*), где се залагао да се актуелни проблеми боље сагледавају и решавају на оптималан начин. То се, пре свега, односи на урбанистичку проблематику Београда, где је као добар познавалац урбанизма, знатно допринео да Београд постане лепши и удобнији за живот његових грађана. Био је активни борац у афирмацији науке у друштву као значајне полуге у његовом развоју.

Научна и наставна делатност

Централно место делатности Ђорђа Лазаревића у научно-истраживачком и наставном, као и на стручном пољу, представљају бетонске конструкције.

Ђорђе Лазаревић је објавио преко 180 научних и стручних радова у домаћим и страним часописима, на симпозијумима, конгресима, саветовањима. Његов стваралачки опус је врло богат и разноврстан, посвећен решавању актуелних проблема и најчешће са оригиналним доприносима теорији и пракси. Многи радови су, у време настанка, достигали светске домете, а често су ишли испред времена, некад и више деценија.

Експерименту у армираном бетону, Ђорђе Лазаревић је поклањао највећу пажњу, јер се - то је стално истицао - права истина о понашању конструкције, посебно бетонске, може сагледати њеним испитивањем. Генерализацијом резултата тих испитивања, он формира математичко-механичке моделе, који ће, с једне стране, што верније описати понашање стварне конструкције и, с друге стране, бити што једноставнији за примену у свакодневnoj инжењерској пракси. Отуда, велики део његових научно-стручних радова садржи и резултате експеримента, посебно када је реч о новим материјалима, системима конструкција, новим технологијама и сл. Многи важни закључци из ових истраживања послужили су за проверу и конституисање теоријских решења и преточени су, делом и у наше важеће прописе.

Његови радови би се условно могли разврстати у неколико група. У широко поље активности спадају радови који се односе на истраживање понашања конструкција високоградње у свим граничним стањима, уважавајући специфичност појединих објеката у погледу намене, врсте и карактера оптерећења и слично, као што су силоси, димњаци и уопште, високи објекти, специјални начини фундарања, оригинални поступци прорачуна конструкција и др. Посебно поље истраживања односи се на бетонске мостове, у области

пројектовања и извођења. Већ је раније истакнуто да је Ђорђе Лазаревић аутор идеје о конзолном начину грађења мостова, са претходним напрезањем [3.1]. Истраживању понашања лукова, посебно проблема бочне стабилности, посветио је више радова [2.4, 3.11]. У том погледу, његова експериментална истраживања бочне еластичне стабилности лукова имају посебан значај, јер су омогућили да се изводе естетски допадљиви и функционално прихватљиви, релативно витки лукови у разним областима грађевинског конструкторства.

Експериментално истражујући временску расподелу утицаја под дејством напонског стињавања бетона [2.14, 3.17], на моделима армиранобетонске двозглобне оквирне конструкције, доказао је, да се помоћу алгебарских веза између напона и деформација, може, на једноставан и брз, а за инжењерску праску довољно тачан начин, да опише понашање бетона као вискоеластопластичног тела, без примене компликованих интегралних једначина.

Немерљив је допринос Ђорђа Лазаревића у развоју *Механике стена*, која је у Југославији, наглим развојем електропривреде у послератним годинама, постала незаобилазна научна дисциплина, посебно при изградњи хидротехничких објеката. Сматра се да су Ђ. Лазаревић и Б. Кујунџић оснивачи ове научне дисциплине у нас, а велики допринос су дали и у светским размерама. Њихов рад *Mechanical Characteristics of Mountain Masses* [2.3] и монографија Ђорђа Лазаревића *Сегментни квадрати - Segmental squares* [1.1, 1.2] представљају прве значајне радове из механике стена, не само код нас него и у свету. По идеји Ђорђа Лазаревића направљена је *радијална преса* за прецизно експериментално одређивање модула деформације стенске масе *in situ*, која је широко прихваћена у свету као стандардна метода у склопу истраживања релевантних параметара за тунеле под притиском. У знак признања за значајни допринос развоју механике стена, који су они, са својим сарадницима, остварили, Међународно друштво за механику стена је свој II конгрес одржало у Београду.

На Грађевинском факултету у Београду предавао је Бетонске конструкције. Написао је уџбеник из армираног бетона и више монографија. Књига, уџбеничког карактера, *Основи теорије армираног бетона* [1.3], својом појавом 1950. године, је представљала право освежење не само за студенте него и за инжењере у пракси. Допуњавана и прерађивана доживела је више издања. Јасно се уочава да је писана руком аутора који изванредно влада теоријом и праксом, што је допринело подизању конструкторства на знатно виши ниво. Књига *Гранична носивост линијских носача* [1.5] из 1971. била је претеча и путоказ увођењу нових схватања у бетонским конструкцијама, посебно филозофије граничних стања, у инжењерску теорију и праксу. Појавила се у право време, у тренутку када теорија граничних стања почиње да, и у нашој регулативи, заузима примарно место. Књига *Прилози теорији армиранобетонских линијских носача* [1.4], објављена у САНУ 1968. године, представља оригинално дело аутора, засновано на сопственим резултатима вишедеценијског научноистраживачког и богатог конструкторског искуства. Ове књиге, као и остали публиковани радови Ђорђа Лазаревића, писани су јасно, прегледно и систематично уводе читаоце поступно у срж проблема - у неимарство.

Неки од објављених радова и књига Ђорђа Лазаревића:

Књиге

- 1.1. *Segmentni kvadrati. Obloge hidrotehničkih tunela pod pritiskom u anizotropnim brdskim masivima* / Ђ. Lazarević // Monografija, Hidrotehnički institut "Jaroslav Černi". Beograd, 1955. - s. 90 + (2).
- 1.2. *Segmental Squares. Lining of Pressure Tunnels in Anisotropic Mountain Massives* / Ђ. Lazarević. - Beograd: Institute of Hydraulic Engineering. 1963. - 108 p.
- 1.3. *Osnovi teorije armiranog betona* / Ђ. Lazarević . - Građevinska knjiga, drugo dopunjeno izdanje. - Beograd, 1967. - s. XIV + 360.
- 1.4. *Прилози теорији армиранобетонских линијских носача* / Ђ. Лазаревић. - Београд: САНУ, посебна издања, књига CDXX. - 1968. - 112 с.
- 1.5. *Granična nosivost linijskih nosača* / Ђ. Lazarević. - Beograd: Građevinska knjiga, 1971. - 163 s.

Зборници

- 2.1. *Uticaј kvaliteta betona na proširenje domena primene vitkih segmentnih brana* / Ђ. Lazarević // Prvo savetovanje stručnjaka Jugoslavije o visokim branama, 18-23. septembar 1950. Zagreb. Beograd, 1951. - s. 101-105 + (2).
- 2.2. *Прорачун напона ексцентрично оптерећених елемената прстенастих пресека* / Ђ. Лазаревић // Зборник Грађевинског факултета Техничке велике школе. Београд, 1952-1953. - с. 17-39.
- 2.3. *Mechanical Characteristics of Mountain Masses* / Ђ. Lazarević , B. Kujundžić // Yugoslav Society of Soil Mechanics and Foundation Engineering. Ljubljana, 1954. - p. 38-42.
- 2.4. *Воћна еластична стабилност лука* / Ђ. Lazarević // II Kongres грађевинских конструктора Југославије, 19-2. мај 1958. Опатија. Београд, 1958. - s. 108-117.
- 2.5. *Kontinualni sistem sa regulisanim krajnjim i kosim srednjim otporima oslonaca* / Ђ. Lazarević // II kongres грађевинских конструктора Југославије, 19-24 мај 1958. Опатија. Београд, 1958. - s. 192-200.
- 2.6. *Heithening of Dams* / Ђ. Lazarević // Sixth International Congress on Large Dams, 15-20 September 1958. New York. Paris, 1959: I, question n. 20. r. 90. - p. 693-705.
- 2.7. *Observations sur l'etat actuel d'etudes des revetements de galeries en charge* / Ђ. Lazarević // Septieme Congres des Grands Barrages. Rome 1961. Paris, 1961. - p. 70-72.
- 2.8. *Uticaј plastičnog tečenja betona na statički neodređeni pritisak dvozglobnog okvira* / Ђ. Lazarević M. Ivković, M. Protić // VI jugoslovenski kongres racionalne i primenjene mehanike, 4-9. jun 1962. Split, 57 s.
- 2.9. *Granična nosivost elemenata od betona napregnutih torzionim spregom* / Ђ. Lazarević // X jugoslovenski kongres racionalne i primenjene mehanike, 1-7. jun 1970. Baško Polje, 1970. - s. 94-95.
- 2.10. *Mostovi i vijadukti. Napredak u građenju mostova u nas* / Ђ. Lazarević // 25 godina građevinarstva socijalističke Jugoslavije. Beograd, 1970. - s. 285-300.
- 2.11. *Granična nosivost linijskih nosača - Plastično ponašanje грађевинских конструкција* / Ђ. Lazarević // Građevinski biro. Beograd, 1971. - s. 5-21.
- 2.12. *Time Distribution of Influence under the Action of Stress Creeping of Concrete* / Ђ. Lazarević // Stevin Laboratorium Technische Hogescholl, sept. 1971. Delft, 1971.
- 2.13. *Granična nosivost dvozglobnog okvira opterećenog razmicanjem oslonaca* / Ђ. Lazarević ,M. Ačić // Simpozijum o primeni savremenih dostignuća u našem građevinarstvu u oblasti materijala i konstrukcija, II teorijsko i eksperimentalno istraživanje konstrukcija, 23-26.10.1972. Haludovo. Beograd, 1972. - s. 18-36.
- 2.14. *Vremenska raspodela uticaja pod dejstvom naponskog stinjavanja betona* / Ђ. Lazarević M. Ivković, M. Ačić, Ž. Praščević // Simpozijum o primeni savremenih dostignuća u našem građevinarstvu u oblasti materijala i konstrukcija, II. Teorijsko i eksperimentalno istraživanje konstrukcija, 23-26.10.1972. Haludovo (Malinska). Beograd, 1972. - s. 1-17.
- 2.15. *Nelinearne deformacije betona* / Ђ. Lazarević, M. Ivković // XIII jugoslovenski kongres racionalne i primenjene mehanike, 7-11.6.1976. Sarajevo. Beograd. 1976. - s. 1-32.
- 2.16. *Eksperimentalna istraživanja prethodno napregnutog sidra u epoksi smoli* / Ђ. Lazarević , M. Ivković, M. Ačić, R. Maksimović // I Kongres Društva грађевинских конструктора Србије, 30-31. oktobar 1986. Vrnjačka Banja, 1986. Knjiga II. - s. 79-86.

Периодичне публикације

- 3.1. *Einige Einzelheiten über die Konstruktion von Eisenbetonbrücken grossen spannweiten* / Ђ. Lazarević // Beton und Eisen, 1939, XXXVIII, 17:277-281.
- 3.2. *Naponsko stinjavanje* / Ђ. Lazarević // Zagreb, Građevinski vjesnik, 1934, III, 5:72-73.
- 3.3. *Silos oblasne šedionice Podunavske oblasti u Smederevu* / Ђ. Lazarević // Tehnički list, 1934, XV, 1 i 2:5-10.
- 3.4. *Arhitektura i konstruktivizam* / Ђ. Lazarević // Tehnički list, 1938, XX, 1 i 2:6-14.

- 3.5. *Prilog za racionalno dimenzioniranje savijanih nosilaca od armiranog betona* / Đ. Lazarević // Građevinski vjesnik, 1938, VII, 5:65-67.
- 3.6. *Montažno građevinarstvo* / Đorđe Lazarević // Građevinski bilten Ministarstva građevina. Beograd, 1948. - s. 205-206.
- 3.7. *Tabele i dijagrami za dimenzionisanje i ispitivanje napona kod pravougaonih preseka napregnutih na savijanje* / Đ. Lazarević, P. Damjanović // Izgradnja, Beograd, 1949, III, 7:21-23.
- 3.8. *О извијању сложених штапова од амираног бетона* / Ђ. Лазаревић // Гласник САН, Београд, 1950, II, 2:300-301.
- 3.9. *Some Details on Piles Foundation - Soil Mechanics Laboratories in Yugoslavia* / Đ. Lazarević // Annual Report for 1949/50 by Yugoslav Section of the International Society fo Soil Mechanics and Foundation Engineering. Ljubljana, 1951. - p.1-20 + (1).
- 3.10. *Proračun punih i razuđenih preseka napregnutih u fazi malog ekscentriciteta* / Đ. Lazarević // Tehnika, Beograd, 1956, XI, 9:1305-1317, Naše građevinarstvo, Beograd, X, 9:181-193.
- 3.11. *Eksperimentalno ispitivanje stabilnosti lukova* / Đ. Lazarević, M. Ivković // Institut "Jaroslav Černi". Beograd, 1960. 12 s.
- 3.12. *Графичко прорачунавање пресека разуђених носача* / Ђ. Лазаревић // Глас САНУ, CCLVIII, Одељење техничких наука, 6, Београд, 1964:87-107.
- 3.13. *Prilog teoriji izvijanja i savijanja vitkih armiranobetonskih štapova* / Đ. Lazarević // Materijali i konstrukcije, 1968, XIII, 2:3-17.
- 3.14. *Ekonomsko upoređenje savijanih T-preseka proračunatih po klasičnom i po postupku granične nosivosti* / Đ. Lazarević // Tehnika, Beograd, 1969, XXIV, 4:585-589, Naše građevinarstvo, XXIII, 4:89-93.
- 3.15. *A Prestressed Reactor Vessel with Straight Cables* / Đ. Lazarević, Ž. Perišić, A. Pakvor // Institute for Development of Water Resources "Jaroslav Černi" - Transactions. 1969. - p. 5-22.
- 3.16. *Određivanje mehaničkih karakteristika grupe šipova preko karakteristika pojedinačnih šipova u njoj* / Đ. Lazarević, Ž. Radosavljević // Građevinar, Zagreb, 1972, XXIV (XCII), 1:106.
- 3.17. *Vremenska raspodela uticaja pod dejstvom naponskog stinjavanja betona* / Đ. Lazarević, M. Ivković, M. Ačić, Ž. Prašćević // Materijali i konstrukcije, 1973, XVIII, 4:3-14.
- 3.18. *Analysis of the Elastic Stability of Hyperbolic Paraboloids on Reduced Scale Models* / Đ. Lazarević, A. Božanović // Bulletin d'Academie serbe des sciences et des arts, 1977, LVIII, Classe des sciences techniques, 12; 23-34.
- 3.19. *Earthquake influence on changes of topography of earth surface* // Bulletin de l'Academie serbe des sciences et des arts, 1982, LXXXI, Classe des sciences techniques, 20; 63-69.
- 3.20. *Једна идеја коришћења енергије ветра* / Ђ. Лазаревић // Глас САНУ, CCCXXXIX, Одељење техничких наука, 22, Београд, 1984.
- 3.21. *Optimizacijski pristup u inženjerskom rasuđivanju* / Đ. Lazarević, Ž. Prašćević // časopis "Izgradnja", Beograd, 1991/12:7-12

Ђорђе Лазаревић је био велики хуманиста, педагог, научник, истраживач, визионар, филозоф, конструктор највећег формата. Био је у правом смислу учитељ. Снагом магнета окупљао је сараднике на разним истраживачким задацима. Оплемењивао је својим присуством, својим понашањем, својом речју. Његова предавања, не само студентима, била су надахнута новим, савременим идејама конструкторства, заснованим на широком познавању техничких наука и стеченом искуству из своје богате инжењерске праксе. Многи његови ђаци и данас се радо сећају тих неконвенционалних предавања која су им много помогла да се што пре укључе у инжењерску праксу. Стога није чудно што је код њега, на предмету Бетонске конструкције, за четврт века, колико је активно провео на Грађевинском факултету у Београду, дипломирала читава армија, од скоро 1100 студената. Утемељивач је и дугогодишњи први председник Последипломских студија на Одсеку за конструкције, које су почеле са радом 1964. године. Дуго година је био шеф Катедре за материјале и конструкције Грађевинског факултета у Београду. Био је ментор великом броју магистраната (25) и доктораната (15). Многи његови ђаци су постали изванредни конструктори и градитељи, научници, професори универзитета, чланови угледних академија наука.

Значајна признања и награде

За научно-истраживачки, наставно-педагошки, стручни и друштвени рад, Ђорђе Лазаревић је добио низ врло значајних признања, награда и одликовања. Био је:

Редован члан САНУ, секретар техничког одељења САНУ и дугогодишњи члан председништва САНУ.

Дописни члан Академије наука и уметности Босне и Херцеговине.

Иностранци члан Друштва за теоријску и примењену механику Пољске.

Почасни доктор Универзитета у Београду.

Проректор Техничке велике школе у Београду.

Добитник је највише награде - награде АВНОЈ-а, која се својевремено додељивала за изузетан допринос развоју ондашње Југославије на пољу науке и струке и уопште друштва.

Добитник је Седмојулске награде за животно дело, као највише награде коју је Република Србија додељивала за изузетан стваралачки опус.

Такође, добитник је Октобарске награде града Београда из области математичких и физичко-техничких наука.

Одликован је орденом рада Првог реда и Орденом Југословенске звезде са сребрним венцем.

Добитник је више награда Владе Народне Републике Србије.

Први је носилац *Плакете 14. април*, (1983) највишег признања које Савез инжењера и техничара Југославије додељује за изванредне резултате и заслуге у раду Савеза.

Био је доживотни почасни председник Савеза грађевинских инжењера и техничара Београда.

Први је добитник повеље за животно дело у области грађевинског конструкторства (1989), које додељује Југословенско друштво грађевинских конструктора.

Добитник је више десетина признања и плакета од стране грађевинских и архитектонских факултета, као и грађевинских предузећа са којима је сарађивао као саветник-експерт, консултант и др.

Ипак, најдража признања дошла су од саме струке, која је у пракси применила многа његова оригинална решења. Велико признање за његов допринос развоју бетонских конструкција изразили су и студенти, својим опредељењем да, у изузетно великом броју, дипломирају баш код њега. Импозантан је и број магистраната и доктораната којима је он био ментор. Наше грађевинарство му одаје изузетно признање и захвалност за све што је учинио да се оно уздигне на светски ниво. Објекти које је пројектовао и извео, још пре рата били су весници новог, савременог конструкторства у нашој земљи и по томе смо и тада већ били препознатљиви у свету.

Приредила проф. др Снежана Маринковић, дипл. грађ.инж., као изводе из текста саопштења:

Ђорђе Лазаревић – живот и дело / М. Аћић // Симпозијум Материјали и конструкције посвећен животу и делу академика Ђорђа Лазаревића. Сурдулица, 2003.